
Arni VAJNINGER

SPASONOSNI ODLAZAK U ŠVAJCARSKU

Roden je u Lajpcigu (Leipzig), Nemačka, od oca Salomona Vajningera i majke Rahel. Imao je dve godine mladeg brata Davida. Rano je ostao bez oca koga su nacisti uhapsili već 1938. godine i poslali ga u koncentracijski logor gde je, zajedno sa hiljadama drugih zatočenika, ubijen aprila 1940. godine.

Arni Vajninger je jedan od dečaka koji je zahvaljujući omladinskoj aliji dospao u Nonantolu i tako preživeo Holokaust.

Živi u Izraelu.

Moj otac Salomon Vajninger i majka Rahel došli su u Lajpcig iz istočne Evrope, nakon Prvog svetskog rata. Nacisti su uhapsili mog oca 1. septembra 1938. godine i poslali ga u koncentracijski logor Zaksenhauzen (Sachsenhausen) gde je ubijen aprila 1940. zajedno sa hiljadama drugih zatočenika. Tada sam imao 13 godina i za mene je postojala šansa da napustim Nemačku preko „Jugendaliije“ koju je organizovala Reha Frajer (Recha Freyer). Moja porodica odlučila je da se priključim ovom dečjem transportu za Palestinu.

Napustio sam Lajpcig oktobra 1940. i sreo se u vozu sa decom iz Hamburga, Berlina i ostalih gradova. Putovali smo prema Beču. Tamo smo uspeli da nademo čoveka koji nas je krišom, preko granice, preveo u Jugoslaviju. Nakon veranja po planinama, stigli smo u Zagreb, u sigurno utočište. Na moju žalost, ja sam se razboleo i nisam mogao da nastavim put za Palestinu. Morao sam da ostanem u Zagrebu dok su

druga deca napustila Jugoslaviju i stigla do Palestine. Dok sam se u Zagrebu oporavljao, sreo sam Armanda Morena i Jošku Indiga, dvojicu madriha (rukovodilaca) u cionističkoj organizaciji.

Međutim, napadom nacista i okupacijom Jugoslavije 1941. godine svi putevi da se pobegne iz zemlje bili su zatvoreni. Armando Moreno je skupio grupu dece i poveo ih u Beograd nekoliko dana pre početka rata, dok je Joška Indig ostao u Zagrebu. Obojica su pokušali da smisle način kako da nas spasu. Uspostavljanjem veze sa italijanskom jevrejskom zajednicom uspelo nam je da napustimo Zagreb, već tada pod vlašću ustaša, i da krenemo ka Ljubljani. Tamo smo se smestili u jednom lovačkom zamku, tada zauzetom od italijanske vojske. Pošto su na toj teritoriji ubrzo izbile borbe, morali smo da napustimo to mesto.

U saradnji sa organizacijom DELASEM (Delegazione assistenza agli emigranti) italijanske jevrejske zajednice bilo nam je omogućeno da dođemo u Nonantolu, mesto u provinciji Modena, u srednjoj Italiji. Smešteni smo u „Vilu Ema“ (Emma). To je bila jedna velika kuća, ranije vlasništvo jednog italijanskog Jevrejina, a tada nenastanjena. U Nonantoli smo se sprijateljili sa mesnim stanovništvom, koje je prema nama bilo blagonaklono i pomagalo nam. Armando Moreno, tada veoma angažovan na spasavanju dece, okupio je još jednu grupu dece iz Jugoslavije, tako da smo napravili hahšaru.

Septembra 1943. Italija je kapitulirala. Nacisti su ubrzo okupirali severnu Italiju uključujući i Nonantolu, dok su se saveznici iskrkali u južnu Italiju i počeli da napreduju prema Rimu.

Stanovništvo Nonantole učinilo je sve što je moglo da sakrije većinu dece. Ipak, neposredno prisustvo nacista za nas bilo znak da moramo da potražimo spas prebacivanjem na sigurnije teritorije. U tom trenutku za nas je to bila Švajcarska. Pre nego što smo mi doneli konačnu šta da činimo, jedna grupa dece bezuspešno je pokušala da pređe granicu Švajcarske i vratila se. Nekolicina nas, zajedno sa Armandom Morenom, odlučili smo da pokušamo da iz Italije predemo u Švajcarsku. I – uspeli smo! Tako smo u oktobru Armando, ja i još četvorica dečaka preko Alpa stigli u Černobio (Cernobbio), mesto na italijansko-švajcarskoj granici. Naša veza bila je sigurna. Čovek koji nas je sačekao na granici pokazao nam je put i presekao za nas bodljikavu žicu na pouzdanom mestu, tako da je grupa od nas šestoro koju je

predvodio Armando Moreno stigla na tlo Švajcarske i tu našla bezbednost. Trebalo je savladati još mnogo prepreka i iskušenja, ali je odlazak u Švajcarsku za nas bio spasonosan.

Ratne strahote su prošle i malobrojnim Jevrejima koji su preživeli ostavile tragove i posledice koje ne možemo zaboraviti dok smo živi. Kada se sve stišalo, naši putevi su se kasnije razišli. Ipak, okolnosti su udesile da se sa nekima, sa kojima smo prošli sve nedaće, posle mnogo godina sretnemo u SAD. Sa Armandom i njegovom pokojnom suprugom Hildom bili smo u stalnom kontaktu i prijateljskim odnosima.